

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
PETICIJŲ KOMISIJA**

IŠVADA

2020 m. birželio 30 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2020 m. birželio 30 d. posėdyje iš esmės išnagrinėjo Aistės Audickaitės ir Dalios Audickienės peticiją „Dėl senatvės pensijos apskaičiavimo dirbančiam neįgaliajam“ ir priėmė sprendimą tenkinti joje pateiktą pasiūlymą pakeisti Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme (toliau – Pensijų įstatymas) nustatytą tvarką, pagal kurią apskaičiuojami apskaitos vienetai, skiriant socialinio draudimo senatvės pensiją asmenims, gavusiems iki 2018 m. sausio 1 d. paskirtas socialinio draudimo netekto darbingumo pensijas.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktą nuomonę ir manydama, kad siekiant pagerinti neįgaliųjų padėtį, tikslinga pakeisti Pensijų įstatymo nuostatas, nustatant, kad, jeigu naudinga, asmenims, iki senatvės pensijos gavusiems netekto darbingumo pensijas, apskaitos vienetai būtų apskaičiuojami ne pagal netekto darbingumo pensijos koeficientus, bet bendra tvarka.

Naujos redakcijos Pensijų įstatyme, galiojančiame nuo 2018 m. sausio 1 d., senatvės pensijų skyrimo tvarka asmenims, kuriems iki tol buvo paskirta netekto darbingumo pensija, iš esmės atitinka tą senatvės pensijų skyrimo tvarką, kuri galiojo iki naujos redakcijos Pensijų įstatymo. Pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo, galiojusio iki 2018 m. sausio 1 d. nuostatas, asmenims, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo mokama netekto darbingumo pensija, apskaičiuojant senatvės pensiją, asmens draudžiamųjų pajamų koeficientais buvo laikomi tie asmens draudžiamųjų pajamų koeficientai, pagal kuriuos buvo apskaičiuota ir mokama netekto darbingumo pensija. Jei asmuo gaudamas netekto darbingumo pensiją dirbo, buvo vertinama, kas asmeniui naudingiau, t. y. ar senatvės pensiją skaičiuoti pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, pagal kurį buvo apskaičiuota netekto darbingumo pensija

(pakaitinės asmens pajamos), ar pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientą, apskaičiuotą pagal asmens pajamas, gautas dirbant. Kitaip tariant, skiriant senatvės pensiją pagrindiniu asmens draudžiamųjų pajamų koeficientu buvo laikomas tas koeficientas, pagal kurį buvo paskaičiuota netekto darbingumo pensija, o jei asmuo dirbo, buvo žiūrima, kas naudingiau – ar netekto darbingumo pensijos koeficientas, ar koeficientas, apskaičiuotas pagal pajamas.

Naujos redakcijos Pensijų įstatyme nustatyta, kad skiriant senatvės pensiją asmenims, gavusiems iki 2018 m. sausio 1 d. paskirtas netekto darbingumo pensijas, apskaitos vienetai yra apskaičiuojami pagal asmens draudžiamųjų pajamų koeficientus, pagal kuriuos buvo mokėta netekto darbingumo pensija. Jei asmuo po netekto darbingumo pensijos paskyrimo dirbo ir pagal gautas asmens pajamas apskaičiuotas asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas yra didesnis, nei tas, pagal kurį buvo mokėta netekto darbingumo pensija, dydžių skirtumas pridedamas prie netekto darbingumo pensijos apskaičiavime naudoti koeficiento ir šis dydis įrašomas į formulę, skirtą apskaitos vienetais apskaičiuoti.

Taigi naujos redakcijos Pensijų įstatyme iš esmės senatvės pensijų apskaičiavimo tvarka iki tol gavusiems netekto darbingumo pensijas asmenims nepasikeitė – apskaičiavimo pagrindas yra pajamos, pagal kurias buvo apskaičiuota netekto darbingumo pensija, o jei asmuo dirbo po pensijos paskyrimo, žiūrima, ar šios pajamos didesnės už tas, pagal kurias buvo apskaičiuota netekto darbingumo pensija. *Toks senatvės pensijos apskaičiavimas asmenims, gavusiems netekto darbingumo pensiją, pagrįstas dažniausiai pasitaikančia situacija, kai po netekto darbingumo pensijos paskyrimo asmenys arba nebedirba, arba dirba gaudami mažesnes pajamas nei iki netekto darbingumo pensijos paskyrimo. Tokiais atvejais senatvės pensijos apskaičiavimas pagal netekto darbingumo pensijos duomenis yra naudingesnis.*

Siekiant pagerinti neįgaliųjų padėtį, tikslinga pakeisti Pensijų įstatymo nuostatas, nustatant, kad, jeigu naudinga, asmenims, iki senatvės pensijos gavusiems netekto darbingumo pensijas, apskaitos vienetai būtų apskaičiuojami ne pagal netekto darbingumo pensijos koeficientus, bet bendra tvarka. Tačiau šis pakeitimas turėtų būti taikomas tik nuo priimtų pakeitimų įsigaliojimo, t. y. paskirtos senatvės pensijos būtų perskaičiuojamos nauja tvarka nuo pakeitimų įsigaliojimo datos, o ne nuo senatvės pensijų paskyrimo datos, kaip prašo pareiškėja. Priešingu atveju, būtų kuriamas precedentas, kai įstatymo pakeitimai, numatantys palankesnę tvarką, būtų taikomi atgal, kas prieštarauja esminiams teisėkūros principams.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Aistės Audickaitės ir Dalios Audickienės peticijos projektą.

PRIDEDAMA:

1. Aistės Audickaitės ir Dalios Audickienės peticijos kopija, 2 lapai.
2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2020 m. birželio 8 d. raštas (24.3 E-56)SD-3106, 2 lapai.
3. Išrašas iš Peticijų komisijos 2020 m. birželio 30 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-07, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras